

FACTSHEET

Tekort aantal sociaal advocaten

Toegang tot het recht in gevaar

Tekort aantal sociaal advocaten

Verkennd onderzoek naar tekorten rechtshulp

- Steeds meer signalen over tekorten sociale advocatuur, onder andere uit Nijmegen en Noord-Nederland.
- Minder juridische hulp beschikbaar dan vier jaar geleden.
- Kans op escalatie van juridische problemen.
- Toegang tot het recht voor mensen die afhankelijk zijn van gefinancierde rechtsbijstand onder druk.

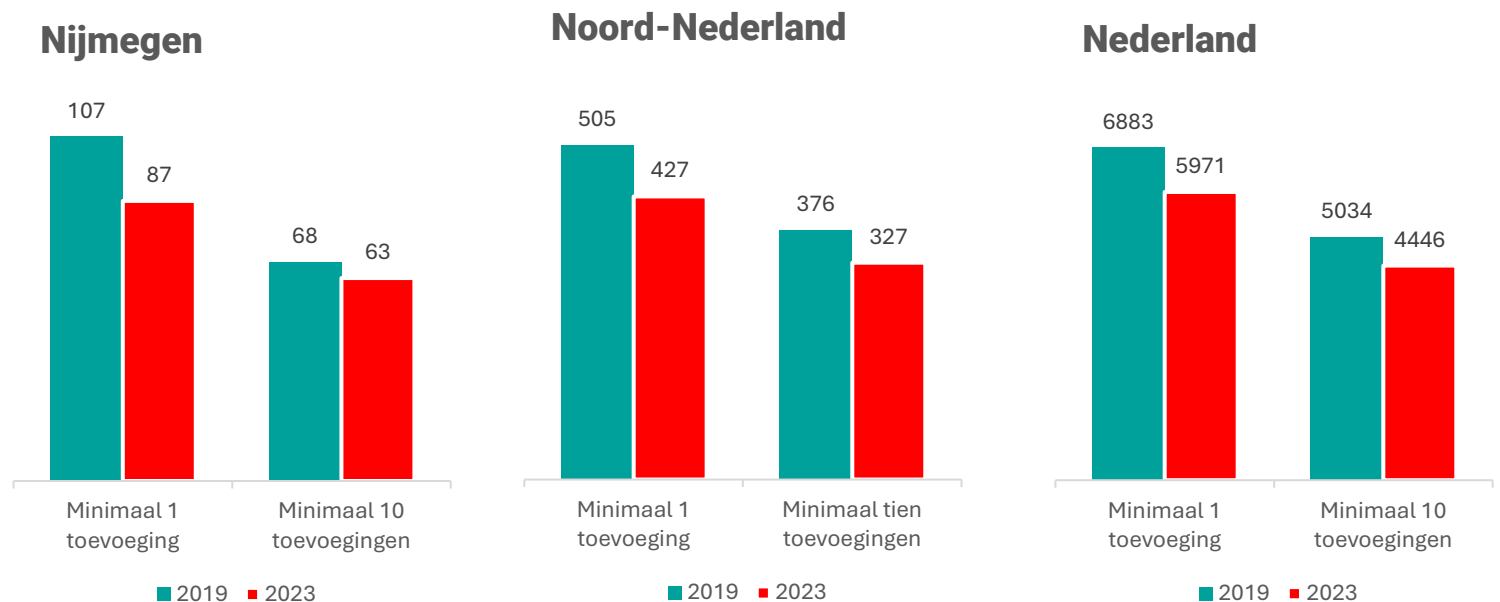

De laatste jaren komen er steeds meer signalen van een groeiend tekort aan sociaal advocaten; onder andere uit Noord-Nederland en uit Nijmegen. Om meer inzicht te verkrijgen in de huidige situatie en de gevolgen daarvan, heeft de NOvA in deze regio's interviews gehouden met sociaal advocaten en doorverwijzers uit de eerste lijn. Op deze manier worden gevolgen van het groeiend tekort aan sociaal advocaten voor heel Nederland inzichtelijker. Uit dit onderzoek blijkt dat doorverwijsmogelijkheden naar sociaal advocaten in deze regio's beperkt zijn.

Cijfers van het Kenniscentrum van de Raad voor Rechtsbijstand bevestigen het beeld dat doorverwijzers schetsen.

Ook blijkt uit de cijfers dat het aantal advocaten dat zich uitschrijft bij de Raad voor Rechtsbijstand groter is dan het aantal dat zich inschrijft. Gemiddeld zijn er 140 meer uitschrijvingen per jaar dan inschrijvingen. Als deze trend zich voortzet, worden de tekorten steeds groter. De NOvA vindt het relevant om ook inzichtelijk te maken hoeveel advocaten tenminste 10 toevoegingszaken per jaar doen, omdat deze advocaten een significantere bijdrage leveren aan het stelsel.

Aantal sociaal advocaten

Aantal toevoegingen

Het aantal toevoegingen daalt licht in de onderzochte gebieden. Dit betekent niet dat sociaal advocaten minder werk hebben. Een advocaat in Nijmegen die minimaal tien toevoegingen per jaar doet, heeft in 2023 gemiddeld 71 zaken per jaar. In 2019 waren dat nog 68 zaken. In Noord-Nederland behandelden sociaal advocaten die minimaal tien toevoegingen deden vorig jaar gemiddeld 93 zaken ten opzichte van 86 zaken in 2019. De werkdruk neemt dus toe.

Het tekort aan sociaal advocaten beperkt de toegang tot juridische hulp voor kwetsbare groepen. Cliënten moeten langer wachten. Dit leidt tot een verhoogde kans op escalatie van hun juridische problemen.

Sociaal raadslieden Noord-Nederland

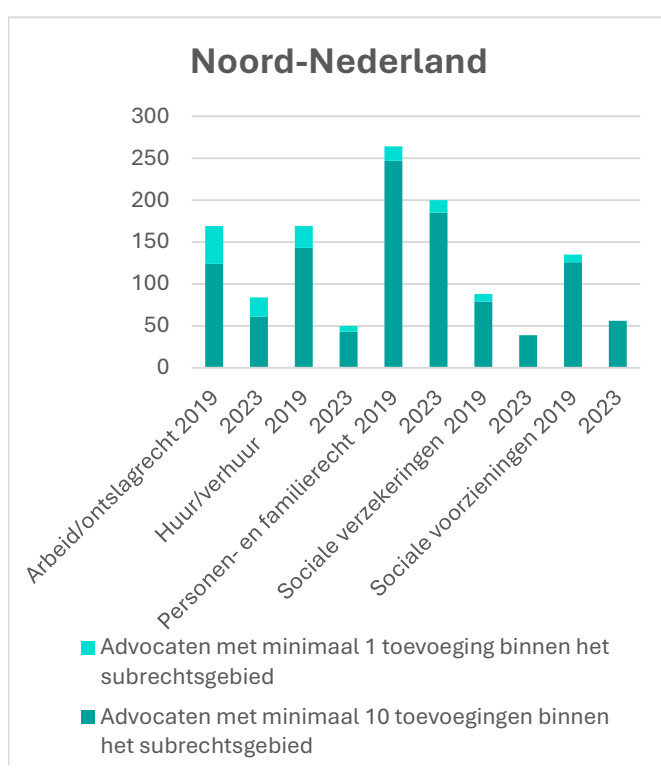
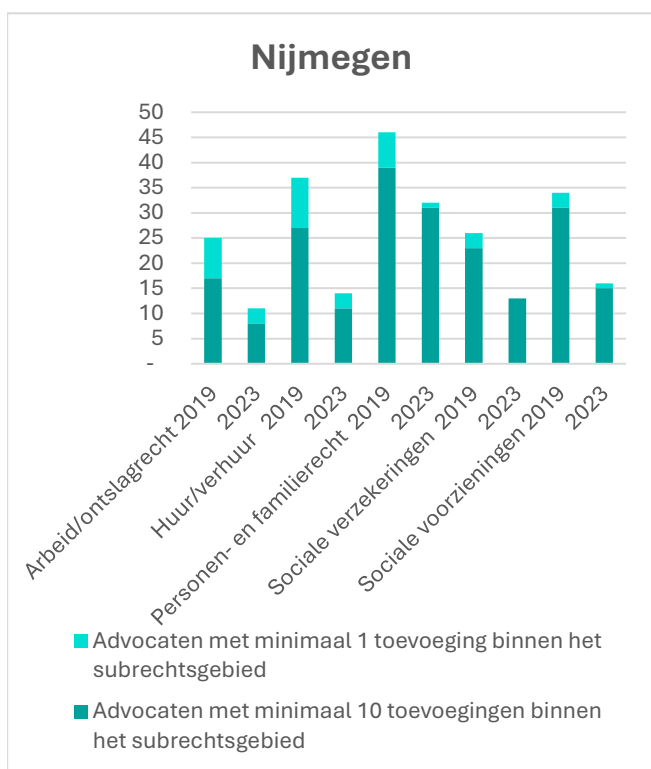
Soms horen we dat een sociaal advocaat geen zaak meer kan aannemen en dan doen zij dat rechtsgebied niet meer. Een kantoor waar wij rechtzoekenden altijd naar doorverwijzen, doet bijvoorbeeld geen sociaal zekerheidsrecht meer.

Sociaal raadslieden Nijmegen

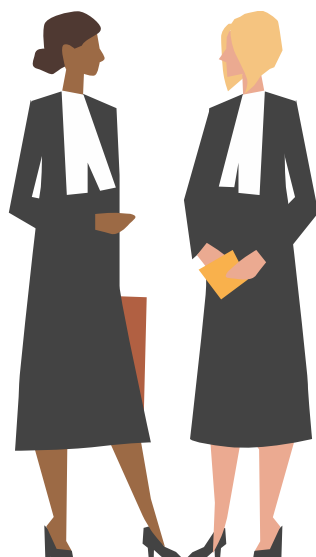
We zien mensen terugkomen omdat sociaal advocaten vol zitten en geen zaken meer aannemen. Door de grote toename aan hulpvragen bij het Juridisch Loket worden dit er alleen maar meer.

Juridisch Loket

Afname sociaal advocaten in subrechtsgebieden

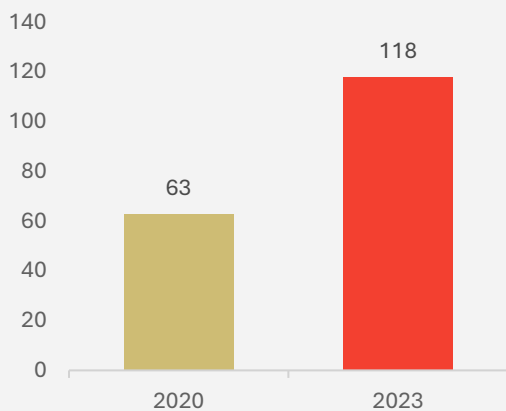
Uit de interviews blijkt dat – als een sociaal advocaat nodig is – de doorverwijsmogelijkheden beperkt zijn. Het gaat om de klassieke rechtsgebieden waarin sociaal advocaten gespecialiseerd zijn en die raken aan de eerste levensbehoeften van mensen, zoals wonen, werk, inkomen en gezin. Het inschakelen van een sociaal advocaat kan dan van cruciaal belang zijn om (verdere) escalatie en multiproblematiek zoveel als mogelijk te voorkomen.

Het beeld voor wat betreft het aantal sociaal advocaten op het rechtsgebied sociale zekerheid is zeer zorgelijk. Ik ben zelf ook gestopt met toevoegingszaken.

Specialistenvereniging Sociale Zekerheidsrecht (SSZ)

Dekenaanwijzingen

Moeite vinden sociaal advocaat

Uit de jaarverslagen van het dekenberaad zien we een toename van het aantal aanwijzingen door de lokale deken. Diverse betrokkenen geven aan dat dit een indicatie is dat het voor rechtzoekenden lastig is een sociaal advocaat te vinden.

Op grond van art. 13 Advocatenwet kan een rechtzoekende die niet of niet tijdig een advocaat kan vinden de deken in het arrondissement waar de zaak moet dienen vragen een advocaat aan te wijzen. Dit kan alleen in een zaak waarin vertegenwoordiging door een advocaat verplicht is en de rechtzoekende dus niet zelf kan procederen.

Mensen die niet worden geholpen, voelen zich machteloos en komen alleen maar verder in de problemen.

Maatschappelijk werk

Wat doet de NOvA?

In het belang van een adequate toegang tot het recht zet de NOvA zich in voor een duurzaam stelsel van gefinancierde rechtsbijstand. We doen dat onder andere door middel van het leveren van een bijdrage aan verschillende projecten en pilots, zoals:

- Het project Advocatenkantoor van de toekomst;
- Het project Aandacht sociale advocatuur in het onderwijs;
- Implementatie van de aanbevelingen uit de Pilot Samenwerken in de eerste lijn;
- Project Samenwerking binnen de balie.

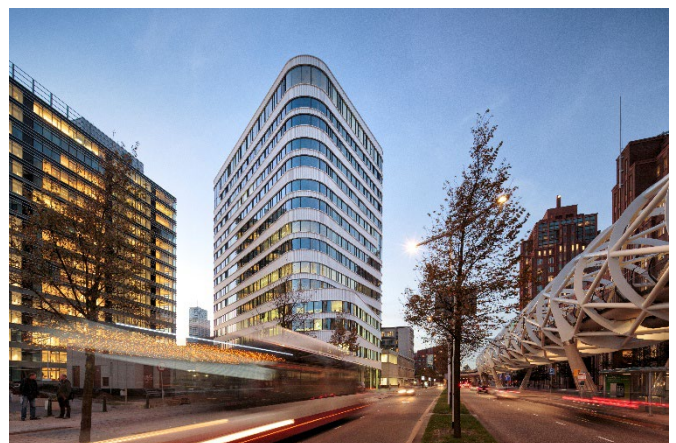
De situatie is nijpend. Ik werk soms 16 uur op een dag. Collega's haken af, werkdruk is hoog.

Sociaal advocaat Noord-Nederland

Clënten moeten soms uitwijken naar een andere stad, maar de reiskosten zijn daarvoor te hoog.

Sociaal raadsliden Nijmegen

Forse vergrijzing en steeds minder jonge advocaten

In de sociale advocatuur zien we een forse vergrijzing en steeds minder jonge advocaten. De komende 10 jaar zal ook nog eens ruim 30% van het aantal sociaal advocaten met pensioen gaan. Als er geen jonge aanwas bijkomt zullen de tekorten in de sociale advocatuur zeer problematisch worden.

We hebben het geluk dat we in de Randstad nog doorverwijsmogelijkheden hebben, maar als er geen jonge aanwas bijkomt is er over een aantal jaar mogelijk ook hier een probleem

Sociaal raadsliden Schiedam Vlaardingen Maassluis